Lietas arhīva Nr. A42-00296-24/25
ECLI:LV:ADRJRIT:2024:0617.A420167823.5.S

Administratīvā rajona tiesa
Rīgas tiesu nams
SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā
Rīgā 2024.gada 17.jūnijā

Tiesa šādā sastāvā: tiesnesis Māris Markovs,

piedaloties pieteicējai /pers. A/ un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Iekšlietu ministrijas pārstāvei /pers. B/,

atklātā tiesas sēdē, izmantojot *Microsoft Teams* videokonferenču platformu, izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu (reģ.Nr.4911) par labvēlīgāka administratīvā akta izdošanu, ar kuru pieteicējai tiktu izmaksāts vienreizējs pabalsts par gūto traumu (vidēji smagu veselības bojājumu) 2 500 *euro* apmērā.

Aprakstošā daļa

[1] Sakarā ar 2022.gada 14.augustā negadījumā gūto veselības bojājumu pieteicēja vērsās Iekšlietu ministrijā (turpmāk – ministrija) ar lūgumu piešķirt veselības bojājuma pabalstu. Pieteicēja ieņem /amats/.

Ar ministrijas Veselības un sporta centra (turpmāk – centrs) 2023.gada 21.februāra lēmumu Nr.28/1.1.1-85/52 "Par nelaimes gadījuma pabalsta piešķiršanu" (turpmāk – sākotnējais lēmums) konstatēts, ka pieteicēja guvusi vieglus veselības bojājumus, savukārt negadījums notika laikā, kad pieteicēja nepildīja ar dzīvības vai veselības apdraudējumu (risku) saistītus dienesta (amata) pienākumus. Attiecīgi ar sākotnējo lēmumu nolemts piešķirt pieteicējai nelaimes gadījuma pabalstu 100 *euro* apmērā.

Nepiekrītot sākotnējā lēmumā norādītajam, pieteicēja vērsās ministrijā ar apstrīdēšanas iesniegumu. Ar ministrijas 2023.gada 25.aprīļa lēmumu Nr.1-61/55 "Par apstrīdēto administratīvo aktu" (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) sākotnējais lēmums atstāts negrozīts. Pārsūdzētais lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[1.1] Centrs lēmumu par piešķiramā pabalsta sakarā ar nelaimes gadījumu, kas nav saistīts ar dienesta pienākumu pildīšanu, apmēru pieņem, ņemot vērā Centrālās medicīniskās ekspertīzes komisijas 2023.gada 14.februāra atzinumā Nr.N46 (turpmāk – atzinums Nr.N46) norādīto veselības bojājuma pakāpi. Minētajā atzinumā norādīts, ka pieteicējas nelaimes gadījumā gūtie veselības bojājumi atzīstami par viegliem.

[1.2] VSIA "Iekšlietu ministrijas poliklīnika", atbildot uz ministrijas pieprasījumu, norādīja, ka lēmuma pieņemšanai tika piesaistīts pieredzējis sertificēts traumatologs ortopēds, kurš specializējies traumatoloģisku pacientu ķirurģiskā ārstēšanā Traumatoloģijas un ortopēdijas slimnīcā. Minētais ortopēds noteicis, ka pieteicējas veselības bojājumi atzīstami par viegliem atbilstoši Ministru kabineta 2010.gada 21.jūnija noteikumu Nr.565 "Noteikumi par valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku sociālajām garantijām" (turpmāk – noteikumi Nr.565) 2.pielikuma 3.11.apakšpunktam un nav pamata atzinumu Nr.N46 pārskatīt.

[2] Pieteicēja nepiekrita pārsūdzētajam lēmumam un vērsās ar pieteikumu tiesā. Pieteikums pamatots ar turpmāk minēto.

[2.1] Faktiski nelaimes gadījumā gūts labās puses akromioklavikulārās saites pilns plīsums (*Type 3* locītavas AC un CC saišu bojājums), kā arī brūce pieres labajā pusē. Neskatoties uz minēto, pārsūdzētajā lēmuma konstatēts, ka veselības bojājums ir viegls, tomēr nav konkrēti norādīts, uz kādu vieglu miesas bojājumu pamata šāds secinājums izdarīts.

[2.2] No slimnīcu un medicīniskās kartes izrakstiem izriet, ka pie apstākļa, ka traumas rezultātā plīsušas saites, piemērojams noteikumu Nr.565 2.pielikuma 2.7.punkts (lielo locītavu-gūžas, ceļa un pleca-izmežģījumi(izņemot ieraduma mežģījumu), kā arī pārējo locītavu-elkoņa, delnas un pēdas-mežģījumi, ja ir locītavas somiņas vai saišu bojājumi) un 2.19.punkts (citi smagi veselības bojājumi ar ārstēšanos stacionārā un ilgstošu darbnespēju (ilgāk par 16 nedēļām)). Pieteicēja atradās darbnespējā no 2022.gada 14.augusta līdz 2023.gada 8.janvārim. Šajā laikā tika veiktas divas operācijas.

[3] Ministrija rakstveida paskaidrojumos pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā norādītās argumentācijas.

[4] Administratīvā rajona tiesa ar 2023.gada 5.oktobra lēmumu noteica lietā tiesu medicīnisko ekspertīzi, lai noteiktu pieteicējas veselības bojājuma smaguma pakāpi. Tiesā saņemtajā Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centra 2024.gada 24.marta eksperta atzinumā Nr.7081-2023 (turpmāk – eksperta atzinums Nr.7081-2023) secināts turpmāk minētais.

[4.1] Izvērtēt veselības bojājumu smaguma pakāpes atbilstoši noteikumu Nr.565 2.pielikumam nav tiesu medicīnas ekspertu kompetencē.

[4.2] Pieteicējai konstatēts labās lāpstiņas un atslēgas kaula locītavas mežģījums ar pleca paugura un atslēgas kaula saites plīsumu, un sista brūce pieres labajā pusē, kas varēja rasties 2022.gada 14.augustā, norādītajos apstākļos.

[4.3] Anatomiski lāpstiņas un atslēgas kaula (akromioklavikulārā) locītava ir plakana un mazkustīga locītava. Plakana locītava ir sinoviāla locītava, kas fizioloģiskos apstākļos pieļauj tikai slīdošu kustību. Plakana locītava nodrošina slīdošu kustību locītavas virsmu plaknē. Kaulu pretējās virsmas ir plakanas vai gandrīz plakanas, un kustību ierobežo to ciešās locītavu kapsulas. Pamatojoties tikai uz to formu, plakana locītava var nodrošināt vairākas kustības, tostarp rotāciju. Tādējādi plakanu locītavu funkcionāli var klasificēt kā daudzasu locītavu. Plakanas locītavas gandrīz vienmēr ir mazas, piemēram, akromioklavikulārā locītava.

[5] Tiesas sēdē pieteicēja uzturēja iesniegto pieteikumu, pamatojoties uz tajā norādītajiem argumentiem. Papildus paskaidroja, ja darbnespēja ir

ilgāka par 16 nedēļām, tas nozīmē ka ir gūti smagi miesa bojājumi. Ja kaitējums būtu maznozīmīgs, darbnespējas termiņš netiktu pagarināts un netiktu veiktas divas operācijas.

Ministrijas pārstāve tiesas sēdē pieteikumu neatzina, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā un paskaidrojumā tiesai norādītiem motīviem. Papildus paskaidroja, ka tas, ka veselības bojājums atzīstams par vieglu, secināts arī eksperta atzinumā Nr.7081-2023, norādot, ka traumētā locītava ir maza locītava. Darbnespējas perioda garumam nav nozīmes, jo vērā ņemams traumas smagums.

Motīvu daļa

[6] Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likuma (turpmāk – Atlīdzības likums) 19.panta 2.^{3} daļā ir paredzēts vienreizējs pabalsts amatpersonām (darbiniekiem), ja pildot ar dzīvības vai veselības apdraudējumu (risku) saistītus amata (dienesta, darba) pienākumus, vai militārie darbinieki, pildot amata pienākumus militāro mācību laikā, ir cietuši nelaimes gadījumā un guvuši ievainojumu vai sakropļojumu vai šo amatpersonu (darbinieku) veselībai nodarīts citāds kaitējums (izņemot arodslimību), bet tām nav noteikta invaliditāte. Vienreizējā pabalsta apmērs smaga veselības bojājumu gadījumā ir 10 000 *euro*, vidēji smaga veselības bojājuma gadījumā – 5000 *euro*, viegla veselības bojājuma gadījumā – 200 *euro*.

Savukārt Atlīdzības likuma 19.panta 2.^{4} daļas 2.punktā ir paredzēts vienreizējs pabalsts ministrijas sistēmas iestādes un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonai ar speciālo dienesta pakāpi, valsts drošības iestādes un Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja amatpersonai 50 procentu apmērā no šā panta 2.^{3}daļā noteiktā pabalsta, ja tā cietusi nelaimes gadījumā, bet nav pildījusi ar dzīvības vai veselības apdraudējumu (risku) saistītus dienesta (amata) pienākumus un guvusi smagu, vidēju vai vieglu veselības bojājumu un ne vēlāk kā piecu dienu laikā pēc nelaimes gadījuma iestājusies ar to saistīta pārejoša darba (dienesta) nespēja, kura ilgst vairāk par sešām dienām.

Šā pabalsta piešķiršanas un izmaksas kārtība, pamatojoties uz Atlīdzības likuma 19.panta trešo daļu, noteikta noteikumos Nr.565.

[7] Pabalsta saņemšanai saskaņā ar noteikumu Nr.565 22.^{3} un 22.^{4}punktu amatpersonai mēneša laikā pēc darbnespējas beigšanās jāiesniedz institūcijā, kurā amatpersona veic dienesta pienākumus, iesniegumu par pabalsta piešķiršanu, norādot vārdu, uzvārdu, personas kodu, deklarētās dzīvesvietas adresi un kontu kredītiestādē, kā arī jāiesniedz paskaidrojumu par notikušā nelaimes gadījuma apstākļiem, apliecinājumu, ka nepastāv Atlīdzības likumā noteiktie pabalstu izmaksas ierobežojumi, kā arī ārstniecības personas izsniegtu izziņu par nelaimes gadījumā gūtajiem veselības bojājumiem.

Saskaņā ar noteikumu Nr.565 22.^{5}punktu institūcija, kurā amatpersona veic dienesta pienākumus, mēneša laikā pēc iepriekš minēto dokumentu saņemšanas noskaidro nelaimes gadījuma apstākļus un sagatavo atzinumu, kuru veselības bojājuma smaguma pakāpes noteikšanai nosūta ministrijas Centrālās medicīniskās ekspertīzes komisijai un institūcijai, kas izmaksā pabalstu. Atbilstoši noteikumu Nr.565 22.^{6}punktam ministrijas Centrālās medicīniskās ekspertīzes komisija, pamatojoties uz institūcijas nosūtījumu un atzinuma kopiju, kā arī amatpersonas iesniegtajiem ārstniecības iestāžu medicīniskās dokumentācijas izrakstiem par nelaimes gadījumā gūtā veselības bojājuma ārstēšanu, mēneša laikā pēc attiecīgo dokumentu saņemšanas nosaka nelaimes gadījumā gūtā veselības bojājuma smaguma pakāpi saskaņā ar noteikumu Nr.565 2.pielikumu. Saskaņā ar noteikumu Nr.565 22.^{8}punktu mēneša laikā no ministrijas Centrālās medicīniskās ekspertīzes komisijas atzinuma saņemšanas dienas centrs pieņem lēmumu par pabalsta piešķiršanu (ja amatpersona guvusi šo noteikumu 1.pielikumā minēto veselības bojājumu) vai par atteikumu piešķirt pabalstu.

No minētajām tiesību normām izriet, ka lēmumu par pabalsta piešķiršanu centrs pieņem, pamatojoties uz ministrijas Centrālās medicīniskās ekspertīzes komisijas atzinumu par nelaimes gadījumā gūtā veselības bojājuma smaguma pakāpi.

[8] Atzinumā Nr.N46 secināts, ka pieteicējas 2022.gada 14.augustā notikušajā nelaimes gadījumā gūtie bojājumi atzīti par viegliem.

Pēc sākotnējā lēmuma apstrīdēšanas, ministrija 2023.gada 31.martā ir lūgusi VSIA "Iekšlietu ministrijas poliklīnika" sniegt papildu skaidrojumu, norādot pieteicējai noteiktās veselības bojājumu smaguma pakāpes pamatojumu – konkrētu noteikumu Nr.565 2.pielikuma apakšpunktu.

Atbildot uz minēto informācijas pieprasījumu, VSIA "Iekšlietu ministrijas poliklīnika" 2023.gada 12.aprīļa vēstulē paskaidrojusi, ka pieteicējas gūtais locītavas savainojums atzīstams par vieglu, jo traumētā locītava ir neliela un ar ierobežotām kustībām. Pieteicējas trauma klasificēta atbilstoši noteikumu Nr.565 2.pielikuma 3.11.apakšpunktam kā viegla.

[9] Noteikumu Nr.565 2.pielikumā "Veselības bojājumu smaguma pakāpes" atbilstoši veselības bojājuma veidam ir noteiktas veselības bojājumu smaguma pakāpes.

Noteikumu Nr.565 2.pielikuma 3.punktā ir uzskaitīti vieglie veselības bojājumi. Noteikumu Nr.565 3.11.apakšpunktā, kas kā pamatojums norādīts pārsūdzētajā lēmumā, kā viegls veselības bojājums noteikti citi nelaimes gadījumā gūti veselības bojājumi, kuri radījuši pārejošu darbnespēju.

Savukārt pieteicēja uzskata, ka gūtā trauma kvalificējama kā vidēji smags veselības bojājums. Pieteicējas ieskatā, lietā esošie pieteicējas medicīnas dokumenti liecina par to, ka pieteicēja 2022.gada 14.augusta traumas rezultātā ir guvusi noteikumu Nr.565 2.pielikuma 2.7. un 2.19.apakšpunktā noteikto veselības bojājumu.

Noteikumu Nr.565 2.pielikuma 2.7.apakšpunkts noteic, ka par vidēji smagu veselības bojājumu atzīstami lielo locītavu – gūžas, ceļa un pleca – izmežģījumi (izņemot ieraduma mežģījumu), kā arī pārējo locītavu – elkoņa, delnas un pēdas – mežģījumi, ja ir locītavas somiņas vai saišu bojājumi.

Savukārt minētā pielikuma 2.19.apakšpunktus noteic, ka par vidēji smagu veselības bojājumu atzīstami arī citi smagi veselības bojājumi ar ārstēšanos stacionārā un ilgstošu darbnespēju (ilgāk par 16 nedēļām).

[10] Eksperta atzinumā Nr.7081-2023 atzīts, ka pieteicējai konstatēts labās lāpstiņas un atslēgas kaula locītavas mežģījums ar pleca paugura un atslēgas kaula saites plīsumu, un sista brūce pieres labajā pusē.

Pārbaudot ekspertīzē konstatētos apstākļus, tiesa secina turpmāk minēto.

No VSIA "Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca" stacionāra pacienta medicīniskās kartes Nr.20220068858 redzams, ka pieteicēja 2022.gada 14.augustā vērsusies Neatliekamās medicīnas centrā. Pieteicējai konstatēta galvas brūce, kurai uzliktas četras šuves, kā arī veikti izmeklējumi labajai pleca locītavai. Izmeklējumos konstatēts, ka kaulu traumatiska rakstura pārmaiņas pārliecinoši neredz. Tajā pašā dienā pieteicēja izrakstīta no stacionāra, norādot diagnozi *neskaidras ģenēzes kolapss 14.08. Sista brūce pieres labajā pusē. Labā pleca trauma. PAH medikamentozi koriģēts*.

No SIA "Rīgas 1.slimnīca" iesniegtā mukuloskeletālās ultrosonogrāfijas apraksta izdrukas izriet, ka pieteicējai 2022.gada 31.augustā veikta izmeklēšana un diagnosticēts *labās puses akromioklavikulārās (pleca paugura un atslēgas kaula) saites pilns plīsums (Type III AC (lāpstiņas un atslēgas kaula) locītavas bojājums)*.

No SIA "Orto klīnika" ambulatorā pacienta medicīniskās kartes redzams, ka pieteicēja 2022.gada 5.septembrī vērsusies pie traumatologa-ortopēda, kurš noteicis diagnozi *labā pleca AC un CC saišu bojājums, atslēgas kaula kraniāla migrācija (III tipa)*. Pieteicējai indicēta ķirurģiska

ārstēšana – atslēgas kaula repozīcija, stabilizācija. No SIA "Orto klīnika" stacionāra un dienas stacionāra medicīniskajām kartēm redzams, ka pieteicējai SIA "Orto klīnika" 2022.gada 8.septembrī veikta operācija – *labā atslēgas kaula repozīcija, stabilizācija ar Hook plāksni, AC locītavas saišu šuve*. Pieteicējai 2022.gada 8.decembrī SIA "Orto klīnika" veikta operācija – metāla konstrukciju izņemšana no labā atslēgas kaula.

Pārbaudot eksperta atzinumā Nr.7081-2023 un medicīniskajā dokumentācijā konstatēto, tiesai nerodas objektīvas šaubas par ekspertu secinājumu atbilstību un pamatotību. Eksperta atzinumā Nr.7081-2023 attiecībā uz diagnozi secinājumi izdarīti jautājumos, kas ietilpst ekspertu profesionālo (speciālo) zināšanu robežās. Secinājumi izdarīti, analizējot pieteicējai veiktos izmeklējumus un medicīnisko dokumentāciju. Atzinuma saturs sakrīt ar medicīniskajā dokumentācijā fiksētajiem faktiem. Ekspertu izdarītie secinājumi ir balstīti ārstniecības procesā veikto izmeklējumu un diagnožu analīzē. Arī pieteicēja nav izteikusi iebildumus, ka eksperta atzinumā Nr.7081-2023 konstatētā diagnoze būtu nepareiza.

[11] Novērtējot pieteicējai piemērojamo veselības bojājumu smaguma pakāpi, tiesa secina, ka pieteicējas trauma atbilstoši noteikumu Nr.565 2.pielikumam atzīstama par vieglu veselības bojājumu saskaņā ar noteikumu Nr.565 2.pielikuma 3.11.apakšpunktu, jo pieteicēja guva traumu, kura radīja pārejošu darbnespēju.

Lai pieteicējas gūto traumu klasificētu saskaņā ar noteikumu Nr.565 2.pielikuma 2.7.apakšpunktu, jākonstatē lielo locītavu – gūžas, ceļa un pleca – izmežģījumi (izņemot ieraduma mežģījumu) vai pārējo locītavu – elkoņa, delnas un pēdas – mežģījumi, ja ir locītavas somiņas vai saišu bojājumi.

Izskatāmajā gadījumā pieteicēja guvusi labās lāpstiņas un atslēgas kaula locītavas mežģījumu. Minētā locītava nav atzīstama par lielo locītavu. Uz to norāda VSIA "Iekšlietu ministrijas poliklīnika" 2023.gada 12.aprīļa vēstulē, kā arī tas secināts eksperta atzinumā Nr.7081-2023. Eksperta atzinumā arī iekļauta atsauce uz medicīnas literatūru un aprakstīta pieteicējas traumētās locītas darbība. Tāpēc tiesai nerodas šaubas par ekspertīzē izdarīto secinājumu pamatotību.

Savukārt, lai pieteicējas veselības bojājumu klasificētu saskaņā ar noteikumu Nr.565 2.pielikuma 2.19.apakšpunktu, jākonstatē, ka pieteicējai nodarīti citi smagi veselības bojājumi ar ārstēšanos stacionārā un ilgstošu darbnespēju (ilgāk par 16 nedēļām). Pieteicējai darbnespēja ir bijusi noteikta no 2022.gada 14.augusta līdz 2023.gada 9.janvārim, tātad pārsniedzot 16 nedēļu periodu. Tai pat laikā nav konstatējams, ka pieteicējas trauma ārstēta stacionārā. Proti, no VSIA "Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca" stacionāra pacienta medicīniskās kartes Nr.20220068858 redzams, ka pieteicēja 2022.gada 14.augustā vērsusies Neatliekamās medicīnas centrā un tajā pašā dienā arī izrakstīta pēc palīdzības saņemšanas un izmeklējumu veikšanas. Tāpat arī no SIA "Orto klīnika" pacienta medicīniskajām kartēm redzams, ka pieteicējai 2022.gada 8.septembrī un 2022.gada 8.decembrī veikta operācija, bet tas nav bijis saistīts ar pieteicējas ilgstošu ārstēšanos stacionārā.

[12] Pieteicēja norāda, ka darbnespējas periods nebūtu tik garš, ja veselībai nodarītais kaitējums būtu viegls.

Noteikumu Nr.565 2.pielikumā kā kritēriji vidēji smaga veselības bojājumu konstatēšanai noteikšanai ir noteiktas gūtās traumas un to smagums, nevis darbnespējas ilgums. Arī 2.19.apakšpunkts paredz ārstēšanos stacionārā kā vienu no kritērijiem veselības bojājuma atzīšanai par vidēji smagu. Līdz ar to darbnespējas periods pats par sevi nevar būt pamats noteikt smagāku veselības bojājuma pakāpi.

[13] Tāpat jānošķir krimināltiesībās piemērojamās miesas bojājumu pakāpes, kas noteiktas likuma "Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" 3.pielikumā, no noteikumos Nr.565 noteiktajām veselības bojājumu pakāpēm. Tam, ka, iespējams, pieteicējas veselības bojājums būtu atzīstams par vidēja smaguma miesas bojājumiem saskaņā ar likuma "Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību" 3.pielikumu, lietā nav būtiskas nozīmes, jo likumdevējs ir izšķīries noteikt atšķirīgus kritērijus. Atlīdzības likuma 19.panta 2.^{3}daļā paredzēto vienreizējo pabalstu piešķir noteikumu Nr.565 paredzētajā kārtībā, tai skaitā, nosakot veselības bojājumu pakāpi saskaņā ar šo noteikumu 2.pielikumu. Konkrētajā gadījumā tas arī izdarīts, atzīstot, ka pieteicēja nelaimes gadījumā ir guvusi vieglus veselības bojājumus.

[14] Apkopojot minēto un izvērtējot pārsūdzēto lēmumu kopumā un kopsakarā ar lietā esošajiem pierādījumiem, tiesa secina, ka pārsūdzētais lēmums ir atzīstams par tiesisku un pamatotu, bet pieteicējas pieteikums ir noraidāms. Vienlaicīgi tiesa atzīst, ka lietā nav konstatējami priekšnoteikumi pieteicējai labvēlīgāka administratīvā akta izdošanai.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251. pantu un 289. – 291.pantu, tiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ pieteikumu (reģ.Nr.4911) par labvēlīgāka administratīvā akta izdošanu, ar kuru pieteicējai tiktu izmaksāts vienreizējs pabalsts par gūto traumu (vidēji smagu veselības bojājumu) 2 500 *euro* apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnesis Māris Markovs